

DET MÅ DU...

- Slå græsset
- Fjerne buske og krat
- Fælde træer
- Fjerne nedfaldne grene, kvas og løv
- Lade dyr græsse nænsomt

DET MÅ DU IKKE...

- Istandsætte eller restaurere fortidsmindet
- Grave i fortidsmindet eller ændre på dets tilstand
- Fjerne eller flytte sten eller andre dele af fortidsmindets konstruktion
- Trække træernes rødder op af højen
- Beskadige højen ved kørsel med maskiner
- Afbrænde kvas eller andet affald på fortidsmindet
- Sprøjte på fortidsmindet
- Knuse stød

Loven siger:

Museumsloven § 29 e: Der må ikke foretages ændringer i tilstanden af fortidsminder, det vil sige, at et fortidsminde ikke må fjernes eller ændres ved eksempelvis beplantning, kørsel, pløjning, deponering af affald, anlæggelse af kunstige rævegrave eller jagtskjul.

Museumsloven § 29 f: På fortidsminder og inden for en afstand af 2 meter fra dem må der ikke foretages jordbehandling, gødes eller plantes. På fortidsminder og inden for en afstand af 2 meter må der heller ikke anvendes metaldetektor.

SØG TILLADELSE TIL SÆRLIG PLEJE

Slots- og Kulturstyrelsen er tilsynsmyndighed og kan give tilladelse til ændringer af fortidsminder. Det gælder fx særlige plejeformer som afbrænding.

Få hjælp til plejen

Hvis du har brug for hjælp til pleje af gravhøjen kan du kontakte din kommune. I nogle kommuner findes der et korps af frivillige der kan hjælpe til med plejen. I andre kommuner kan du låne udstyret til plejen, fx buskrydder og græsslåmaskine.

LÆS MERE

På Slots- og Kulturstyrelsens hjemmeside, www.slks.dk, findes en vejledning, der fortæller om pleje af fortidsminder.

På www.kulturarv.dk/fundogfortidsminder og www.miljoportal.dk er det muligt at se, hvilke fortidsminder, der findes i dit lokalområde.

Hvis du har spørgsmål til pleje af fortidsminder, er du velkommen til at kontakte Slots- og Kulturstyrelsen.

Dit tilsynsmuseum er:

Forsidefoto: Marlene Sørensen

SLOTS- OG KULTURSTYRELSEN

H.C. ANDERSENS BOULEVARD 2,
1553 KØBENHAVN V
+ 45 33 73 33 73
fortidsminder@slks.dk
www.slks.dk

PLEJ DIN GRAVHØJ

DIN GRAVHØJ ER VORES FÆLLES KULTURARV

Der findes mere end 32.000 fredede fortidsminder i Danmark. Langt de fleste af dem er gravhøje. De har eksisteret i flere tusinde år og er opført som gravmonumenter helt tilbage fra bondestenalderen og frem til vikingetiden. Gravhøjene er levn efter de mennesker, der har beboet og opdyrket landet før os. De kan indeholde gravgaver, som de døde fik med til livet efter døden og andre informationer i jordlag og konstruktioner.

En god vegetationspleje bevarer gravhøjene. Samtidig synliggør den fortidsmindet og bidrager til øget respekt og forståelse for oldtidens gravpladser i landskabet.

Som ejer er du med til at sikre, at fortidsmindet bevares til de kommende generationer. Gravhøjen bevares bedst, når der kun vokser græs, urter eller hedevegetation på den, dvs. ingen træer, buske eller krat. Trærødder ødelægger både oldsager og konstruktioner inde i højen. Hvis træerne vælter, trækker de dele af fortidsmindet med op. Buske og krat skygger græsdekkeet væk, så der kan opstå jorderosion ved regnskyl. Det er derfor vigtigt at fjerne træer, buske og krat.

Gravhøj tilgroet med træer, buske og krat, som skjuler gravhøjen og nedbryder gravhøjens overflade. Foto: Kira Klinkby

PLEJE FØRSTE GANG

Når en tilgroet gravhøj skal plejes første gang, kræver det en særlig indsats. Træer, buske og krat på fortidsmindet skal fældes skånsomt. Grene og hugstafald fjernes, så gravhøjen fremstår tydelig og der ikke er næring til, at vegetationen igen kan skyde op.

Du må selv fælde

Du må gerne selv fælde træer og buske på fortidsmindet, men det er vigtigt, at højens overflade ikke bliver ødelagt. Du må ikke trække træernes rødder op eller knuse stød på gravhøjen, fordi oldsager og andre vigtige informationer i jordlag og konstruktion kan tage skade.

Fæld forsigtigt: Sav stammer og grene over ved jordoverfladen, og lad rødderne blive stående og forrådne. Sløb ikke stammerne hen over fortidsmindet, men sav dem op i mindre stykker, inden du fjerner dem. Vær opmærksom på at evt. brug af maskiner ikke må ødelægge fortidsmindet. Tunge maskiner kan give køreskader.

En rodvælder kan forårsage store skader på en gravhøj. Foto: Torben Dehn

VEDVARENDE PLEJE

Når den første fældning og rydning er udført, skal du forsætte med vedvarende pleje, som forebygger at træer, buske og krat vokser frem igen. En gravhøj bør normalt plejes to gange årligt: i forsommeren og i løbet af efteråret, hvor du skal slå græsset (gerne med le) og fjerne begyndende kratvækst og spirende træer. Det afslåede græs og krat bør fjernes fra højen for at undgå ophobning af næringsstoffer.

Som regel kræver den årlige pleje kun en begrænset arbejdsindsats.

Græsningspleje

Du må gerne lade lette husdyr afgræsse fortidsmindet. For at bevare overfladen må græsningstrykket ikke være for højt. Som ejer har du pligt til at sikre dig, at dyrene ikke laver skader på gravhøjen. Ved at fjerne træerne undgår, du at dyrene søger læ under eller gnubber sig op ad dem og derved laver slidskader i højens overflade. Hvis dyrene slider for hårdt på fortidsmindets vegetation, skal det frahegnes.

Et velplejet fortidsminde står flottere i landskabet. Målet med plejen er at opnå og opretholde en lav og slidstærk vegetation, som gør fortidsmindet synligt og forebygger erosionsskader. Foto: Lars Bjarke Christensen